

DANMARKS STATISTIK

STATISTISKE MEDDELELSER

FJERDE RÆKKE TREDIE BIND

FØRSTE HÆFTE

COMMUNICATIONS STATISTIQUES 4me SÉRIE TOME 3 1ère LIVRAISON

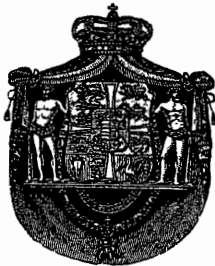

HØSTEN I DANMARK I AARET 1897

RÉCOLTES EN DANEMARK 1897

UDGIVET AF STATENS STATISTISKE BUREAU

PUBLIÉ PAR LE BUREAU DE STATISTIQUE DE L'ÉTAT

KØBENHAVN

BIANCO LUNOS KGL. HOF-BOGTRYKKERI (F. DREYER)

1898

Forord.

Avant-propos.

Den foreløbige Redegørelse for Høstens Udfald i 1897 udkom i November Maaned f. A. og findes i «Statistiske Meddelelser». Fjerde Række, 1ste Bind. Nærværende Opgørelse af Høstudbyttets Mængde og Værdi er foretaget paa sædvanlig Maade, idet der fra hvert af Landets By- og Sogneraad er indhentet Oplysning om det gennemsnitlige Udbytte pr. Td. Land af de forskellige Sædarter m. m.; Foldtallene ere derefter blevne multiplicerede med Tallene for de til de paa-gældende Afgrøder anvendte Arealer. Ved Antagelsen af disses Størrelse er man gaaet ud fra den i Sommeren 1896 stedfundne Arealopgørelse for de enkelte Byer og Sogne.

Med Hensyn til Høstudbyttet for de foregaaende Aar skal man henvise til det i Februar Maaned d. A. udgivne Hæfte af «Statistiske Meddelelser». Fjerde Række, 2det Bind, der indeholdt reviderede Tabeller for Høstudbyttets Mængde og Værdi for hvert af Aarene 1875—1896. Ved denne Undersøgelse blev der taget Hensyn til de fra Tælling til Tælling foretagne Forandringer i Arealets Benyttelse, saaledes at den mellem de enkelte Tællinger forefundne Forøgelse eller Formindskelse i det til de forskellige Afgrøder anvendte Areal fordeltes proportionalt paa de mellemliggende Aar; paa det derved udfundne Areal bragtes derefter de enkelte Aars Foldopgivelser til Anvendelse.

Det i Aar udsendte Skema til Udfyldning af Oplysninger om Gennemsnitsudbyttet af Høsten i 1897 pr. Td. Land afviger paa nogle Punkter fra det i de foregaaende Aar anvendte. Medens der saaledes tidligere forlangtes Foldopgivelser for Byg under eet, er der

i Aar spurgt om Udbyttet saavel for 2-radet som for 6-radet Byg, og for Havrens Vedkommende er Udbyttet forlangt opgivet saavel for hvid som for graa Havre. Rubrikken «Foderroer» er denne Gang bleven delt i 1) Gulerødder, 2) Runkelroer og 3) Andre Foderroer. Endelig har man i Aar for første Gang stillet Spørgsmaal om, hvor mange Læs à 1000 Pd. der er høstet pr. Td. Land af Hovedkornsorterne og af Blandsæd, Boghvede samt Ærter og anden Bælgsæd, for derefter at udfinde Halmudbyttet.

Materialet indkom paa sædvanlig Tid, dog modtoges den sidste Amtstilsendelse først den 18de Marts, og i komplet Tilstand forelaa Materialet ikke før i Begyndelsen af April.

Den følgende Fremstilling giver, foruden de Oplysninger, der svare til tidligere Aars, tillige Oplysninger paa Grundlag af de nye Forespørgselsrubrikker, og endelig Opgivelser om Høstudbyttet af Cikorierødder, Humle og Tobak.

Statens Statistiske Bureau i April 1898.

Marcus Rubin.

Høstudbyttet 1897.

Produit de la récolte 1897.

Som Hovedresultat af den foretagne Beregning over Høst-udbyttets Mængde og Værdi her i Landet i 1897 fremgaar det, at der blev indhøstet:

	Mængde quantité	Værdi valeur Kr.	pCt. af den samlede Værdi pct. de la valeur totale
af Hvede (<i>froment</i>)	880033 Tdr.	11,557566	3,61
- Rug (<i>seigle</i>)	4,588759 —	44,867995	14,08
- 2-radet Byg (<i>orge à 2 rangs</i>)	3,756993 —	34,106011	10,66
- 6-radet Byg (<i>orge à 6 rangs</i>)	1,099186 —	9,915533	3,10
- hvid Havre (<i>avoine blanche</i>)	7,260106 —	51,307523	16,04
- graa Havre (<i>avoine grise</i>)	1,660994 —	12,062908	3,77
- Blandsæd til Modenhed (<i>graines mélangées</i>)	2,571022 —	19,817472	6,20
- Boghvede (<i>sarrasin</i>)	129638 —	1,167976	0,37
- Ærter og anden Bælgsæd (<i>légumes à cosse</i>)	107693 —	1,227352	0,38
- Kartofler (<i>pommes de terre</i>)	5,109573 —	17,316087	5,41
- Sukkerroer (<i>betteraves sac- charifères</i>)	7,733903 Ctn.	5,877766	1,84
- Cikorierødder (<i>racines de chicorée</i>)	190940 —	210035	0,07
- Gulerødder (<i>carottes</i>)	2,586980 Tdr.	2,920419	0,91
- Runkelroer (<i>betteraves</i>)	15,158667 —	17,138561	5,36
- Andre Foderroer (<i>autres racines fourragères</i>)	16,257355 —	12,296517	3,85
- Hums (<i>colza</i>)	6627 —	141025	0,04
- Humle (<i>houblon</i>)	3392 Ctn.	110240	0,04
- Tobak (<i>tabac</i>)	3694 —	69263	0,02
- Agerhø (<i>trèfle et herbes</i>)	1,827770) Læs à	50,062621	15,65
- Enghø (<i>foin</i>)	1,212095) 1000 Pd.	27,660006	8,65
		319,832876	100,00

Dette Udbyttets Fordeling paa Landets enkelte Amter fremstilles i den efterfølgende Tabel (S. 8—13):

Tabel I. Høstudbyttets Mængde
Quantité et valeur du produit de

Amt <i>bailliage</i>	Hvede <i>froment</i>		Rug <i>seigle</i>		Byg 2-radet <i>orge à deux rangs</i>	
	Udbytte Tønder <i>tonneaux</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>	Udbytte Tønder <i>tonneaux</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>	Udbytte Tønder <i>tonneaux</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>
Københavns	18832	246887	250826	2,345223	176865	1,559950
Frederiksborg	6172	80915	264498	2,473056	203339	1,793450
Holbæk	62661	821486	322091	3,018600	427984	3,782336
Sorø	58822	771156	277834	2,597748	331655	2,925198
Præsto	107818	1,404057	270686	2,530914	360560	3,180139
Bornholms	15337	201068	83499	760676	55366	506599
Maribo	276769	3,658214	174806	1,703988	436737	4,089208
Svendborg	95859	1,256711	243100	2,404259	307416	2,898933
Odense	91811	1,203642	308650	3,052549	358159	3,377439
Øernes Amter <i>Iles</i>	734081	9,644136	2,195990	20,887013	2,658081	24,113252
Vejle	59780	783716	266641	2,644265	168123	1,544692
Aarhus	44099	578138	301772	2,936242	290514	2,655298
Randers	31584	414066	304790	2,965606	244616	2,235790
Aalborg	1092	14316	276770	2,739277	123664	1,104136
Hjørring	3146	41244	296099	2,913614	70253	626657
Thisted	820	10750	126249	1,250906	50774	455717
Viborg	1648	21605	309144	3,049367	115994	1,048364
Ringkøbing	547	7171	312048	3,357636	21312	194365
Ribe	3236	42424	199256	2,124069	13662	127740
Jyllands Amter <i>Jutland</i>	145952	1,913430	2,392769	23,980982	1,098912	9,992759
Danmark <i>Danemark</i>	880033	11,557566	4,588759	44,867995	3,756993	34,106011

og Værdi i Danmark. 1897.

la récolte en Danemark. 1897.

Byg 6-radet <i>orge à six rangs</i>		Havre hvid <i>avoine blanche</i>		Havre graa <i>avoine grise</i>		Blandsæd <i>graines mélangées</i>	
Udbytte Tønder <i>tonneaux</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>	Udbytte Tønder <i>tonneaux</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>	Udbytte Tønder <i>tonneaux</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>	Udbytte Tønder <i>tonneaux</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>
170921	1,507523	313779	2,187039	2885	20108	78856	598517
43557	384173	350791	2,445013	1892	13187	114236	867051
35734	315259	363605	2,538020	2854	19892	135511	1,030369
18786	165693	354800	2,472956	2195	15299	215835	1,638188
19189	169247	375341	2,616127	1787	12455	245779	1,865463
13554	124019	119144	799456	5510	36972	95386	717303
7016	66279	334925	2,309228	4368	30629	185158	1,425759
28026	264285	372675	2,567731	2244	15461	231028	1,762743
17460	164648	443356	3,054722	5830	40168	313178	2,389548
354243	3,161126	3,028416	20,990292	29565	204171	1,614967	12,294941
98905	913712	610527	4,423991	85543	625315	154007	1,219022
7974	72882	756737	5,365266	56420	400018	119100	925408
13176	120429	706005	5,005576	12388	87831	75342	585407
79957	713583	487123	3,351114	184343	1,269379	78004	592494
120576	1,075538	251131	1,780519	335221	2,376716	180880	1,392776
110736	993340	448992	3,230435	123737	890014	79740	620908
104802	937112	481889	3,341886	330007	2,265773	63054	479996
107080	976570	215850	1,696581	344357	2,706646	134117	1,110489
101737	951241	273436	2,121863	159413	1,237045	71811	596031
744943	6,754407	4,231690	30,317231	1,631429	11,858737	956055	7,522531
1,099186	9,915533	7,260106	51,307523	1,660994	12,062908	2,571022	19,817472

Tabel I (fortsat). Høstudbyttets
Quantité et valeur du produit de

Amt <i>bailliage</i>	Boghvede <i>sarrasin</i>		Ærter og anden Bælgssød <i>légumes à cosse</i>		Sukkerroer <i>betteraves saccharifères</i>	
	Udbytte Tønder <i>tonneaux</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>	Udbytte Tønder <i>tonneaux</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>	Udbytte Centner <i>p. 50 kilos</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>
Københavns	154	1386	6923	78853	7350	5586
Frederiksborg	264	2376	2153	24523	700	532
Holbæk	760	6840	6023	68542	"	"
Sorø	234	2106	7332	83438	5250	3990
Præste	824	7416	19832	225286	1,242399	944223
Bornholms	48	432	3631	41357	"	"
Maribo	276	2484	30267	346204	4,424054	3,362281
Svendborg	1062	9558	8736	99503	249580	189681
Odense	2859	25731	4768	54307	1,777270	1,350725
Øernes Amter <i>Iles</i>	6481	58329	89665	1,022013	7,706603	5,857018
Vejle	10813	96245	2256	25696	22650	17214
Aarhus	6451	58059	2907	33111	2650	2014
Randers	5446	49014	1392	15855	1000	760
Aalborg	4055	36495	1072	12210	"	"
Hjørring	210	1890	685	7802	"	"
Thisted	234	2106	4103	46733	"	"
Viborg	19102	171918	1732	19727	500	380
Ringkøbing	20967	191009	1507	17165	"	"
Ribe	55879	502911	2374	27040	500	380
Jyllands Amter <i>Jutland</i>	123157	1,109647	18028	205339	27300	20748
Danmark <i>Danemark</i>	129638	1,167976	107693	1,227352	7,733903	5,877766

Mængde og Værdi i Danmark. 1897.

la récolte en Danemark 1897 (suite).

Cikorierødder <i>racines de chicorée</i>		Gulerødder <i>carottes</i>		Runkelroer <i>betteraves (fourr.)</i>		Andre Foderroer <i>autres racines fourragères</i>	
Udbytte Centner p. 50 kilos	Værdi Kr. valeur	Udbytte Tønder tonneaux	Værdi Kr. valeur	Udbytte Tønder tonneaux	Værdi Kr. valeur	Udbytte Tønder tonneaux	Værdi Kr. valeur
1750	1925	65010	71511	1,962690	2,158959	213290	157835
1250	1375	520450	572495	634703	698173	173975	128742
34370	37807	207421	228512	2,760163	3,046610	148599	110073
16750	18425	205290	225819	1,815600	1,997160	101150	74851
"	"	179160	197076	1,325895	1,458485	127215	94139
"	"	82057	93545	373690	426007	88968	67616
"	"	24265	28330	1,592210	1,862078	99045	76589
5675	6243	173366	204572	1,553871	1,833568	240903	190313
51775	56953	211845	249977	1,925175	2,271707	315740	249434
111570	122728	1,668864	1,871837	13,943997	15,752747	1,508885	1,149592
31430	34573	87928	101852	192075	221786	817060	627125
15030	16533	164900	187986	687685	783961	2,365852	1,798048
"	"	82040	93526	163750	186675	2,248599	1,708935
"	"	94100	105392	54120	60614	1,232025	911699
"	"	25120	28134	39830	44610	1,210011	895408
"	"	79465	89001	19100	21392	948855	711341
"	"	56320	63394	15890	17850	2,147830	1,604298
4300	4730	158248	180403	15710	17909	2,847738	2,164281
28610	31471	169995	198894	26510	31017	930500	725790
79370	87307	918116	1,048582	1,214670	1,385814	14,748470	11,146925
190940	210035	2,586980	2,920419	15,158667	17,138561	16,257355	12,296517

Tabel I (fortsat). Høstudbyttets
Quantité et valeur du produit de la

Amt <i>bailliage</i>	Kartofler <i>pommes de terre</i>		Raps <i>colza</i>		Humle <i>houblon</i>	
	Udbytte Tønder <i>tonneaux</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>	Udbytte Tønder <i>tonneaux</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>	Udbytte Centner <i>p. 50 kilos</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>
Københavns	189491	627215	"	"	"	"
Frederiksborg	536256	1,775007	360	7661	"	"
Holbæk	209111	696716	1799	38283	"	"
Sorø	128457	425193	531	11300	86	2795
Præste	39527	130834	360	7661	108	3510
Bornholms	121155	415562	120	2554	"	"
Maribo	58224	204688	390	8299	88	2860
Svendborg	111948	396296	1068	22727	608	19760
Odense	163845	580011	486	10342	2316	75270
Øernes Amter . . <i>Iles</i>	1,558014	5,251522	5114	108827	3206	104195
Vejle	166897	578519	"	"	72	2340
Aarhus	160181	549421	144	3065	16	520
Randers	285027	977643	758	16130	68	2210
Aalborg	942368	3,156933	117	2490	18	585
Hjørring	360100	1,206335	36	766	"	"
Thisted	323554	1,089142	184	3916	"	"
Viborg	380914	1,285741	"	"	"	"
Ringkøbing	581188	1,987663	274	5831	"	"
Ribe	351330	1,233168	"	"	12	390
Jyllands Amter <i>Jutland</i>	3,551559	12,064565	1513	32198	186	6045
Danmark . . . <i>Danemark</i>	5,109573	17,316087	6627	141025	3392	110240

Mængde og Værdi i Danmark. 1897.

récolte en Danemark 1897 (suite).

Tobak <i>tabac</i>		Agerhø <i>trèfle et herbes</i>		Enghe <i>foin</i>		Den samlede Værdi (i Kroner) <i>valeur totale en couronnes</i>
Udbytte Centner <i>p. 50 kilos</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>	Udbytte Læs à 1000 Pd. <i>p. 500 kilos</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>	Udbytte Læs à 1000 Pd. <i>p. 500 kilos</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>	
"	"	123413	3,380282	27273	622370	15,571169
"	"	116314	3,185840	23401	534011	14,987580
"	"	141211	3,867769	47174	1,076510	20,703624
"	"	144652	3,962018	27293	622826	18,016159
"	"	150252	4,115403	42289	965035	19,927470
"	"	52765	1,445233	11114	253621	5,892020
"	"	146509	4,012882	43448	991483	24,181483
"	"	116265	3,184498	44350	1,012067	18,338909
2294	43013	153847	4,213869	68884	1,571933	24,035988
2294	43013	1,145228	31,367794	335226	7,649856	161,654402
1400	26250	93309	2,555734	83411	1,903439	18,345486
"	"	96517	2,643601	76369	1,742740	20,752311
"	"	53939	1,477389	97839	2,232686	18,175528
"	"	69536	1,904591	67938	1,550345	17,525653
"	"	112974	3,094359	92214	2,104323	17,590691
"	"	59392	1,626747	45381	1,035595	12,078043
"	"	72990	1,999196	91777	2,094351	18,400958
"	"	83062	2,275068	186061	4,245912	21,139429
"	"	40823	1,118142	135879	3,100759	14,170375
1400	26250	682542	18,694827	876869	20,010150	158,178474
3694	69263	1,827770	50,062621	1,212095	27,660006	319,832876

Med Hensyn til foranstaaende Tabels Værdiberegninger for de enkelte Afgrøder er der fulgt følgende Regler. For Hvede, Rug, Byg, Havre, Ærter og Boghvede ere de paagældende Egnets Kapitelstakster lagte til Grund; 1 Tønde Blandsæd er regnet lig med $\frac{1}{3}$ Td. Byg og $\frac{2}{3}$ Td. Havre, 1 Tønde Kartoffler er sat lig med $\frac{3}{8}$ Td. Byg, 1 Tønde Gulerødder og 1 Tønde Runkelroer med $\frac{1}{8}$ Td. Byg, 1 Tønde «Andre Rodfrugter» med $\frac{1}{12}$ Td. Byg. Dernæst er, paa Grundlag af Oplysninger fra det kgl. Landhusholdnings-selskab, 1 Tønde Raps regnet til en Værdi af 21 Kr. 28 Øre, 1 Centner Sukkerroer til 76 Øre, 1 Centner Cikorierødder til 1 Kr. 10 Øre, 1 Centner Humle til 32 Kr. 50 Øre og 1 Centner Tobak til 18 Kr. 75 Øre. Hvad endelig Høet angaar, har man, da de Forsøg, som ere i Gang paa Veterinær- og Landbohøjskolens Forsøgs-laboratorium, og som skulle angive Høets Foderværdi sammenlignet med Kornets, endnu ikke ere bragte til Afslutning, ogsaa i Aar støttet Værdiberegningen paa de gennem Krigsministeriet modtagne Oplysninger om de Priser, som i Oktober og Januar Kvartaler ere betalte for Hø i Landets 10 Garnisonsbyer (5 paa Øerne og 5 i Jylland), idet samlede Oversigter over Markedsprisen for Hø ikke foreligge. Imidlertid angive de fra Krigsministeriet modtagne Oplysninger kun Prisen paa Hø i Almindelighed, ikke særskilt for Agerhø og Enghø, men de ere dog benyttede som Agerhøpriser, fordi man har forudsat, at det ved Leverancerne væsentlig drejer sig om Agerhø eller i hvert Fald om Høkvaliteter, hvis Pris er saa høj, at den nærmest maa falde sammen med den almindelige Pris for Agerhø. Gennemsnitsprisen paa Agerhø bliver derefter pr. Læs à 1000 R 27 Kr. 39 Øre. Enghøprisen er i Overensstemmelse med Bureauets tidligere Fremgangsmaade og med andetsteds anvendt sagkyndigt Skøn sat lig $\frac{5}{6}$ af Agerhøprisen, og er altsaa beregnet til 22 Kr. 82 Øre pr. Læs.

Som det fremgaar af Tabel I, var i 1897 den samlede Høstværdi: paa Øerne, 161,65 Mill. Kr., i Jylland 158,18 og for hele Landet 319,83 Mill. Kr. En Sammenligning med tidligere Aar vil i nogen, om end overfor Hovedresultatet lidet

betydende Grad, være paavirket af, at der i Høsten for 1897 indgaar Cikorierødder, Humle og Tobak, og af den større Specifikation, der er foretaget af Rodfrugter (jfr. Forordet). Halmudbyttet vil i Slutningen af Undersøgelsen blive gjort til Genstand for særlig Omtale.

Høstudbyttet i de foregaaende 5 Aar var, ifølge de reviderede Tabeller, 1892: 328,8 Mill. Kr., 1893: 270,8, 1894: 275,9, 1895: 301,2, 1896: 323,5 Mill. Kr., i Gennemsnit af Femaaret 1892—1896 300,0 Mill. Kr., mod 319,8 Mill. Kr. i 1897. I Sammenligning med Gennemsnittet af Femaaret er der altsaa i 1897 en Fremgang paa 19,8 Mill. Kr., eller en Merværdi paa 6,6 pCt.; i Sammenligning med det foregaaende Aar, 1896, er der derimod en Nedgang paa 3,7 Mill. Kr. \approx 1,1 pCt. For at oplyse Aarsagerne til den stedfundne Forandring fremsættes nedenstaaende Tabel, der angiver saavel Mængde som Værdi af Afgrøderne (bortset fra de ny tilkomne) i 1897, 1896 og i Gennemsnit for Femaaret 1892—96:

	Mængdeudbyttet			Værdiudbyttet		
	1897	1896	1892—96	1897	1896	1892—96
	gsntl.	gsntl.	gsntl.	gsntl.	gsntl.	gsntl.
	Mill. Tdr.	Mill. Tdr.	Mill. Tdr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.
Hvede	0,88	0,93	0,94	11,6	11,1	10,1
Rug	4,59	5,01	4,82	44,9	43,8	43,1
Byg	4,86	5,38	5,39	44,0	48,3	47,5
Havre	8,92	9,76	9,41	63,4	65,9	62,3
Blandsæd til Modenhed	2,57	2,72	2,50	19,8	20,3	18,4
Boghvede	0,13	0,10	0,13	1,2	0,9	1,1
Ærter og anden Bælgsæd	0,11	0,11	0,13	1,2	1,2	1,5
Kartofler	5,11	5,50	5,03	17,3	18,2	16,3
Foderroer	34,00	34,27	30,73	32,4	34,0	29,4
	Mill. Ctn.	Mill. Ctn.	Mill. Ctn.			
Sukkerroer	7,73	7,57	7,04 ¹⁾	5,9	5,7	5,6
	Mill. Tdr.	Mill. Tdr.	Mill. Tdr.			
Raps	0,006	0,006	0,006	0,1	0,1	0,1
	Mill. Læs	Mill. Læs	Mill. Læs			
Agerhø	1,83	1,80	1,52	50,1	48,4	41,6
Enghø	1,21	1,20	1,14	27,7	25,5	25,2

¹⁾ For Sukkerroer er Gennemsnittet taget for Treaaret 1894—96; i de to foregaaende Aar ere Sukkerroerne indbefattede under Foderroer, derfor bliver Gennemsnittet for Femaaret lidt for højt for disses Vedkommende.

Hvad Mængdeudbyttet angaar, ses det, at for næsten alle Afgrøder har der været Nedgang i 1897 i Sammenligning med det foregaaende Aar, hvilket altsaa skyldes, at Høsten gav et ringere Udbytte i Aar end i Fjor, da de samme Arealopgivelser ere lagte til Grund for begge Aar. Kun for Sukkerroer, Boghvede samt Hø var den indhøstede Mængde større i 1897. Ogsaa i Sammenligning med Femaaret 1892—96 var Høstudbyttet i 1897 almindeligvis lavere, dog var der Fremgang for Blandsæd, Rodfrugter og Hø, hvilket væsentlig har sin Grund i den betydelige Arealforøgelse, der har fundet Sted for disse Afgrøder i 1897 sammenlignet med Gennemsnittet for 1892—96.

Ved en Sammenligning af Høstudbyttet i 1897 og 1896 ser man, at det navnlig er Hovedkornsorterne, som Nedgangen i 1897 har ramt, og blandt disse særlig Vaarsæden. Naar alligevel Nedgangen i Værdiudbyttet ikke er betydelig — for Vintersæden var der endog trods Kvantitetsnedgangen en Opgang i Værdien af det indhøstede — skyldes dette de højere Priser i 1897 end i 1896. Til Belysning af dette Forhold anføres nedenfor Kapitelstaksterne for de enkelte Sædarter i Gennemsnit for hele Kongeriget. Prisen pr. Td. af disse var i 1897, i 1896 og i Gennemsnit for Femaaret 1892—96:

	1897	1896	gsntl. 1892—96
	Kr. ø.	Kr. ø.	Kr. ø.
Hvede	13,11	11,83	10,61
Rug	9,88	8,74	9,01
Byg	9,17	8,95	8,84
Havre	7,10	6,72	6,71
Boghvede	9,00	8,72	8,73
Ærter	11,39	11,15	11,44

Det fremgaar af denne Oversigt, at Prisen helt igennem var højere i 1897 end i 1896, og for øvrigt ogsaa, paa en enkelt Undtagelse (Ærter) nær, højere end for Gennemsnittet af Femaaret 1892—96. Da derhos Foraarsædens Pris lægges til Grund ved Beregningen af Blandsædens Værdi og Bygværdien ved Beregningen af Kartoffernes og Foderroernes Pris, blive ogsaa disse Afgrøder

at opføre med højere Priser. Ligeledes var Prisen paa Sukkerroer højere i 1897 end i 1896, og det samme gælder for Hæets Vedkommende. Medens man altsaa, naar Hensyn alene toges til Afgrødernes Mængdeudbytte, skulde have ventet en betydelig Nedgang i Høstværdien i 1897 i Sammenligning med 1896, have de stigende Priser paa Afgrøderne bevirket, at den hele Nedgang, som ovenfor omtalt, kun beløber sig til 3,7 Mill. Kr. eller 1,1 pCt. af det foregaaende Aars samlede Høstværdi. Ogsaa i Sammenligning med Femaaret 1892—96 har Prisstigningen bevirket, at Afgrødernes Værdi, selv hvor Mængdeudbyttet var lavere, som Regel er stegen, saaledes at det samlede Værdiudbytte var ca. 20 Mill. Kr. større i 1897.

For Landets enkelte Amter fremgaar det samlede Værdiudbytte af Høsten i 1897, 1896 og Gennemsnit af de 22 Aar 1875—96 samt det tilsvarende Gennemsnitsudbytte i Kr. pr. anvendt Tønde Land af nedenstaaende Tabel:

A m t	Samlet Høstværdi			Høstværdi pr. anvendt Td. Land		
	gsntl.			gsntl.		
	1897	1896	1875—96	1897	1896	1875—96
	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Københavns . . .	15,6	16,4	16,5	118	122	128
Frederiksborg . .	15,0	15,6	15,4	115	119	122
Holbæk	20,7	22,6	20,2	112	123	117
Sorø	18,0	18,1	17,5	118	119	118
Præstø	19,9	19,9	19,2	114	116	113
Bornholms	5,9	5,4	5,9	106	98	115
Maribo	24,2	23,8	21,4	128	126	123
Svendborg	18,3	18,4	18,3	109	110	112
Odense	24,0	23,3	22,4	123	120	118
Øerne	161,6	163,5	156,8	117	118	118

A m t	Samlet Høstværdi			Høstværdi pr. anvendt Td. Land.		
	1897	1896	gsntl. 1875—96	1897	1896	gsntl. 1875—96
	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Vejle	18,3	18,2	18,1	91	91	94
Aarhus	20,8	23,2	19,2	95	106	96
Randers	18,2	18,3	16,9	87	88	87
Aalborg	17,5	17,7	14,3	74	75	68
Hjørring	17,6	17,1	14,5	76	74	70
Thisted	12,1	11,7	10,1	100	97	94
Viborg	18,4	19,5	15,9	78	83	78
Ringkøbing	21,1	20,9	17,3	79	79	76
Ribe	14,2	13,4	12,6	71	68	71
Jylland	158,2	160,0	138,9	83	84	81
Danmark	319,8	323,5	295,7	97	98	97

Det fremgaar af denne Tabel, at i 1896 og 1897 har Maribo Amt absolut set den største Høstværdi af alle Landets Amter, medens Odense Amt staar øverst, naar man tager Gennemsnittet af de 22 Aar 1875—96; mindst Høstudbytte har Bornholms Amt. Imidlertid bevirker den Omstændighed, at der i de enkelte Amter er anvendt et meget forskelligt Antal Tdr. Land til at frembringe Udbyttet, at disse Tal i og for sig ikke kunne gøre Krav paa særlig Interesse. Derimod er det af Betydning, at Høstudbyttet i 1897 er betydelig større end Gennemsnittet for 1875—96 baade for hele Landet, for Øerne og for Jylland; de eneste Amter, hvor Værdien ikke var større, vare Københavns og Frederiksborg Amter, ligesom Fremgangen i det hele var større i Jylland end paa Øerne. Paa den anden Side er den indhøstede Mængdes Værdi lavere i 1897 end i 1896 saavel for hele Landet som for Øerne og Jylland, Men Nedgangen fordelte sig ikke jævnt paa de enkelte Amter, idet der var flere Amter, hvor Værdien var størst i 1897. For Øernes

Vedkommende var dette Tilfældet med Bornholms, Maribo og Odense Amter, for Jyllands med Vejle, Hjørring, Thisted, Ringkøbing og Ribe Amter. Paa Øerne var Nedgangen størst for Holbæk og Københavns Amter, i Jylland for Aarhus og Viborg Amter.

Hvad Værdien af Høstudbyttet pr. anvendt Td. Land angaar, viser dette sig ret ensartet gennem hele Perioden 1895—1897; da nu Høstværdien absolut set var meget større i 1896 og 1897 end i Gennemsnit for de 22 Aar 1875—96, maa dette altsaa skyldes Forøgelsen i det Areal, der er anvendt til Høstudbyttets Frembringelse (3,30 Mill. Tdr. Land i 1896 og 1897 mod 3,04 i 1875—96; jfr. «Statistiske Meddelelser». Fjerde Række, 2det Bind).

Høstværdien pr. Tønde Land var for hele Landet 97 à 98 Kr., for Øerne 117 à 118 og for Jylland 81 à 84 Kr. Størst Udbytte pr. Td. Land paa Øerne, og dermed i hele Landet, indhøstedes i 1897 og 1896 i Maribo Amt; i 1875—96 stod derimod Københavns Amt højest. Der er dog ikke stor Forskel paa Øernes enkelte Amter; i 1897 vare Ydergrænserne 106 og 128 Kr. (Bornholms og Maribo A.), i 1896: 98 og 126 Kr. (Bornholms og Maribo A.), i 1875—96 gsnrl.: 112 og 128 Kr. (Svendborg og Københavns A.). I Jylland indhøstedes det største Udbytte pr. Td. Land i 1897 i Thisted Amt, nemlig 100 Kr.; i 1896 og 1875—96 var Udbyttet størst i Aarhus Amt, henholdsvis med 106 og 96 Kr. I Jylland er Forskellen mellem Amterne betydelig større end paa Øerne; dog ere Forholdene ret ensartede for de 3 Amter, som danne det sydøstlige Jylland, og ligeledes mellem de 3 vestlige Amter indbyrdes; derimod er der en temmelig betydelig Uoverensstemmelse mellem Aalborg og Hjørring Amter paa den ene Side og Thisted Amt paa den anden, de 3, som tilsammen udgøre det nordlige Jylland. Ydergrænserne for Jyllands Amter vare i 1897: 71 og 100 Kr. (Ribe og Thisted A.), i 1896: 68 og 106 Kr. (Ribe og Aarhus A.) og i 1875—96 gsnrl.: 68 og 96 Kr. (Aalborg og Aarhus A.).

I de enkelte Amter har Gennemsnitsudbyttet pr. Tønde Ager- og Engs-Hartkorn (for Bornholms Vedkommende omsat til almindeligt Hartkorn) været følgende:

Amt	1897	1896	gsntl. 1875—96
	Kr.	Kr.	Kr.
Københavns	734	772	776
Frederiksborg	926	964	951
Holbæk	845	923	825
Sorø	768	772	746
Præstø	712	712	687
Bornholms	975	893	975
Maribo	797	784	705
Svendborg	675	679	675
Odense	767	745	716
Øerne	776	785	753
Vejle	824	819	815
Aarhus	860	960	794
Randers	734	738	682
Aalborg	956	967	781
Hjørring	1096	1065	902
Thisted	890	861	743
Viborg	951	1003	822
Ringkøbing	1160	1149	951
Ribe	1032	974	916
Jylland	928	939	815
Danmark	845	855	781

Af denne Tabel fremgaar det, at Jyllands Amter almindeligvis staa over Øernes Amter med Hensyn til det pr. Tønde Hart-

korn indhøstede Værdiudbytte, medens det modsatte jo var Tilfældet med Hensyn til Høstudbyttet pr. Tønde Land. Forklaring af denne Forskel er given i Høstberetningen for 1895, og det hele Forhold hænger i øvrigt sammen med de Forandringer i Hartkornet, der efterhaanden have fundet Sted siden dets Ansættelse.

Hvor mange Fold Landets 4 Hovedkornsorter samt Blandsæd til Modenhed gav i de enkelte Amter og i Landets Hoveddele i 1897 pr. Td. Land, fremgaar af nedenstaaende Tabel:

Gsnrl. Foldudbytte (o: Udbytte i Tønder pr. Td. Ld.) i 1897:

Amt	Hvede	Rug	2-radet Byg	6-radet Byg	hvid Havre	graa Havre	Blandsæd
	Tønder pr. Td. Ld.	Tønder pr. Td. Ld.	Tønder pr. Td. Ld.	Tønder pr. Td. Ld.	Tønder pr. Td. Ld.	Tønder pr. Td. Ld.	Tønder pr. Td. Ld.
Københavns .	14,3	11,7	10,1	12,1	13,7	13,9	12,6
Frederiksborg	14,3	11,7	10,3	10,9	13,5	13,2	13,4
Holbæk . . .	14,8	11,5	10,4	11,2	12,0	10,6	12,2
Sorø	13,8	11,8	10,3	11,4	13,7	14,2	13,4
Præstø	14,1	11,5	10,3	11,0	13,5	12,2	12,9
Bornholms . .	13,3	10,2	8,7	9,3	12,2	9,9	12,1
Maribo	14,3	11,3	9,8	10,6	14,0	15,2	12,5
Svendborg . .	14,0	10,4	9,5	8,9	12,3	12,4	11,8
Odense	13,9	11,0	10,7	11,0	13,1	13,1	12,9
Øerne	14,1	11,3	10,1	11,2	13,1	12,4	12,7
Vejle	15,0	7,7	9,6	9,1	12,8	5,4	12,0
Aarhus	14,6	8,2	9,0	6,7	12,4	6,0	11,2
Randers	12,8	8,3	8,5	9,1	11,3	11,5	10,3
Aalborg	9,0	6,9	8,0	8,6	10,2	9,7	10,3
Hjørring	8,9	7,1	7,8	8,8	9,8	9,9	10,1
Thisted	10,0	8,3	10,7	12,2	14,2	12,2	12,2
Viborg	9,2	7,3	8,1	8,5	11,6	8,5	10,0
Ringkøbing . .	8,8	6,2	9,8	7,7	14,2	6,7	10,6
Ribe	13,3	5,6	7,1	7,0	9,1	7,3	9,2
Jylland	13,9	7,2	8,7	8,6	11,6	8,1	10,6
Danmark	14,1	8,7	9,7	9,3	12,2	8,1	11,1

Sammenstiller man det gennemsnitlige Foldudbytte af de 4 Hovedkornsorter i 1897 for hele Landet, Øerne og Jylland med det tilsvarende Udbytte i 1896 og gsntl. i Femaaret 1892—96, faas følgende Oversigt:

	1897	1896	gsntl. 1892—96
	Tønder pr. Td. Ld.	Tønder pr. Td. Ld.	Tønder pr. Td. Ld.
Hele Landet:			
Hvede	14,1	14,8	13,5
Rug	8,7	9,6	9,2
Byg	9,6	10,7	10,5
Havre	11,2	12,3	11,9
Øerne:			
Hvede	14,1	14,8	13,6
Rug	11,3	11,7	11,4
Byg	10,2	11,7	11,3
Havre	13,1	14,1	13,2
Jylland:			
Hvede	13,9	14,4	13,3
Rug	7,2	8,5	8,0
Byg	8,7	9,3	9,4
Havre	10,4	11,5	11,4

Det ses heraf, at Foldopgivelserne for de 4 Hovedkornsorter alle ere lavere i 1897 end i 1896, og det hvad enten man fæster Blikket paa hele Landet, paa Øerne eller paa Jylland. 1897 frembyder ogsaa lavere Foldangivelser end Femaaret 1892—96 i Gennemsnit, alene med Undtagelse af Hveden, hvor større Foldangivelse, saavel for Øerne som for Jylland i 1897 end i 1892—96 bevirker, at ogsaa hele Landets Foldangivelse bliver højere i 1897. Hvad Foldangivelserne i 1897 fra de enkelte Dele af Landet angaar, ses det, at Hvedeudbyttet paa Øerne og i Jylland som Helhed ikke frembyder stor Forskel, hvortil Hovedgrunden maa søges i, at Hveden hovedsagelig dyrkes i Jyllands frugtbarste Dele. For de andre Hovedkornsorter ere Foldangivelserne betydelig lavere fra Jylland, navnlig for Rugens Vedkommende. I det hele ere de indbyrdes Forskelligheder i Foldopgivelserne fra Øernes Amter ikke saa store som fra Jyllands Amter; dog staar paa Øerne Bornholm lavere end de andre Amter. I Jylland ere Opgivelserne fra Thisted Amt betydelig højere end fra de andre Amter undtagen for Hvede, som dog kun dyrkes paa 80 Tdr. Ld. i dette Amt.

Naar de tidligere anførte Kapitelstakster for hele Landet multipliceres med de her angivne gennemsnitlige Foldtal for hele Landet, ses det, at Værdiudbyttet pr. Td. Land af det Areal, der var besaaet med Hvede, udgjorde i 1897: 184 Kr. 85 Øre, 1896: 175 Kr. 08 Øre, 1892—96 gsnrl.: 143 Kr. 23 Øre, med Rug 1897: 85 Kr. 96 Øre, 1896: 83 Kr. 90 Øre, 1892—96 gsnrl.: 82 Kr. 89 Øre, med Byg 1897: 88 Kr. 03 Øre, 1896: 95 Kr. 77 Øre, 1892—96 gsnrl.: 92 Kr. 82 Øre, med Havre 1897: 79 Kr. 52 Øre, 1896: 82 Kr. 66 Øre, 1892—96 gsnrl.: 79 Kr. 85 Øre. Prisopgangen fra 1896 til 1897 har altsaa mere end opvejet Nedgangen i Mængdeudbyttet for Hvede og Rug, men for Byg og Havre kunde den ikke opveje Nedgangen i den indhøstede Mængde. Sammenlignet med Femaarsgennemsnittet var der i 1897 nogen Opgang for Hvede i Mængdeudbyttet, men den betydelige Forøgelse af Udbyttet pr. Td. Land skyldes dog hovedsagelig den stigende Pris. For Rugens Vedkommende opvejede Prisopgangen langt Mængdenedgangen; for Byg og Havre var dette ikke Tilfældet, selv om der ikke manglede meget for Havrens Vedkommende.

Som omtalt i Forordet har Bureauet i Aar for første Gang gjort Forsøg paa at indsamle Oplysninger om Halmudbyttet. Paa Forespørgselsskemaerne forlangtes nemlig opgivet, hvor mange Læs à 1000 Å der i Gennemsnit var indhøstet i 1897 pr. Td. Land af Hvede, Rug, Byg, Havre, Blandsæd, Boghvede, samt Ærter og anden Bælgsæd. Ved Bearbejdelsen beregnedes, hvor mange Pund der i alt var indhøstet, og dette Tal formindskedes derefter med Vægten af Kærneudbyttet af de paagældende Kornsorter. Den Fremgangsmaade, man anvendte for at konstatere dette, var, at man multiplicerede det indhøstede Antal Tdr. Kærne i hvert Amt med de paagældende Kornsorters Gennemsnitsvægt. Denne var for Hvede 215, Rug 205, Byg 185, Havre 140, Blandsæd 155, Boghvede 170, Ærter 220 Å pr. Tønde, de samme Vægtangivelser, som Bureauet benytter i Handelsstatistikken.

Paa denne Maade udfandt det, at der i 1897 var indhøstet det Antal Læs Halm à 1000 Å af de enkelte Kornsorter, som omstaaende Tabel angiver for hvert Amt og for Landets Hoveddele:

Tabel 2. Halmudbyttets Mængde
Quantité et valeur de la paille

Amt <i>bailliage</i>	Hvede <i>froment</i>	Rug <i>seigle</i>	Byg 2-radet <i>orge à deux rangs</i>	Byg 6-radet <i>orge à six rangs</i>	Havre hvid <i>avoine blanche</i>
	Læs à 1000 fl <i>p. 500 kilos</i>	Læs à 1000 fl <i>p. 500 kilos</i>	Læs à 1000 fl <i>p. 500 kilos</i>	Læs à 1000 fl <i>p. 500 kilos</i>	Læs à 1000 fl <i>p. 500 kilos</i>
Københavns	4944	97982	35678	30405	59429
Frederiksborg	1915	94137	34654	7225	70378
Holbæk	17300	132373	89921	6718	72211
Soro	16507	115997	63948	2407	57632
Præstø	34864	123960	83095	3070	73703
Bornholms	4724	40801	18094	4006	30115
Maribo	65201	65515	100331	1385	64223
Svendborg	23915	99689	65378	4573	80968
Odense	22666	119364	73991	2735	79756
Øernes Amter <i>Iles</i>	192036	889818	565090	62524	588415
Vejle	13158	120403	31789	20931	126734
Aarhus	7857	94541	50748	1978	130258
Randers	7905	113698	46207	2407	114499
Aalborg	293	106104	21311	19518	90676
Hjørring	1128	117737	20551	30899	63162
Thisted	234	36276	7635	16026	67892
Viborg	400	94103	16754	15579	74465
Ringkøbing	133	100272	4818	29017	43016
Ribe	765	84122	3930	28177	71499
Jyllands Amter <i>Jutland</i>	31873	867256	203743	164532	782201
Danmark <i>Danemark</i>	223909	1,757074	768833	227056	1,370616

og Værdi i Danmark 1897.
produite en Danemark 1897.

Havre graa <i>avoine grise</i>	Blandsæd <i>graines mêlängées</i>	Boghvede <i>sarrasin</i>	Ærter <i>pois</i>	Tilsammen <i>total</i>	Værdi <i>valeur</i> Kr.
Læs à 1000 G <i>p. 500 kilos</i>	Læs à 1000 G <i>p. 500 kilos</i>	Læs à 1000 G <i>p. 500 kilos</i>	Læs à 1000 G <i>p. 500 kilos</i>	Læs à 1000 G <i>p. 500 kilos</i>	
677	14600	48	3041	246804	5,449432
305	21167	74	799	230654	5,092840
685	25472	346	2163	347189	7,665933
326	37965	116	2364	297762	6,574585
373	52658	375	9149	381252	8,418044
1937	24882	12	2038	126609	2,795527
847	37417	137	9030	344086	7,597419
514	47743	429	3539	326748	7,214596
1280	56113	811	5731	362447	8,002830
6949	318017	2348	38354	2,663551	58,811206
30362	29700	4593	1391	379061	8,369667
17233	23003	2959	1162	329739	7,280637
1321	12368	1430	327	300162	6,627578
37030	14207	991	444	290574	6,415874
75498	43055	25	206	352261	7,777923
25422	16549	116	1640	171790	3,793123
60643	10784	4055	525	277308	6,122960
101169	34642	6632	604	320303	7,072290
44152	16786	21396	2022	272849	6,024506
392830	201094	42197	8321	2,694047	59,484558
399779	519111	44545	46675	5,357598	118,295764

Ved Værdiberegningen har man anvendt samme Fremgangsmaade som for Høets Vedkommende, idet man har taget et Gennemsnit af de af Krigsministeriet betalte Halmpriser i Landets 10 Garnisoner i Oktober og Januar Kvartaler. Der foreligger nemlig heller ikke paa dette Omraade sikre Beregninger over Halmens Foderværdi i Forhold til Kornets. Prisen pr. Læs Halm beregnedes herefter til 22 Kr. 07 Øre; som Tabellen angiver, var den indhøstede Halmmængde 5,357598 Læs, og Værdien bliver altsaa 118,3 Mill. Kr. Ligesom ved Beregningen af Høværdien er ogsaa her anvendt Salgspriser, men sandsynligvis give Krigsministeriets Priser, der ere betalte for særlig god Halm, for højt et Gennemsnit, medens Kapitelstaksterne paa Kornet maaske snarest angive for lave Gennemsnitspriser. Medregnes Halmen, skulde altsaa for 1897 Høstens samlede Værdi, d. e. Kærne m. m. saavel som Straa, blive 438,1 Mill. Kr.

Ifølge ovenstaaende Beregninger har man erholdt for hver Tønde Land: Læs Halm à 1000 t :

	Øerne Læs	Jylland Læs	Danmark Læs
af Hvede	3,7	3,0	3,6
- Rug	4,6	2,6	3,3
- 2-radet Byg . . .	2,1	1,6	2,0
- 6-radet Byg . . .	2,0	1,9	1,9
- hvid Havre . . .	2,6	2,2	2,3
- graa Havre . . .	2,9	2,0	2,0
- Blandsæd	2,5	2,2	2,4
- Boghvede	2,6	2,1	2,1
- Ærter	3,0	2,2	2,8

Halmudbyttet var saaledes betydelig større i Øernes Amter end i Jyllands.